

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput XII. Innocentius III. (a) N. Hydruntino Archiepiscopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

CAPUT XI.

Coelestinus III. (a) *Linconiensis Episcopo, & Abbati.*

Peruenit sanè ad nos ex insinuatione Lucia viduæ, quod cum inter G. patrem suum, & A. matrem illius matrimonium fuisset legitime celebratum, & quamdiu vixerunt, quietè observatum, post illorum decessum quidam asserentes eam de non legitimo matrimonio fuisse susceptam, à paterna hæreditate tanquam illegitimam amovere conantur. Mandamus itaque discretioni vestræ per Apostolica scripta, quatenus si vera sunt quæ præmissimus, dictam viduam auctoritate nostra legitimam nuntietis.

NOTÆ.

(a) *Incoh.*] Ita etiam legitur in secunda collectione, *sub hoc titul. cap. 2.* de qua dice- cefi egi in *cap. 8. de rescriptis.* In præsentia textu tantum docetur, non posse post mortem conjugum accusari matrimonium, quod ab eis in factis Ecclesiæ legitime fuit celebratum, ut exinde pronuncietur, filios illegitimos esse, & à successione parentum debere arceri; quia absur-

dum est, ut post mortem conjugum imperatur matrimonium, quod legitime ab eis celebratum fuit, *cap. causam 7. hoc titul.* nisi dicatur, conjuges scientes impedimentum consanguinitatis, incestuose illud celebrasse; vel filios ipsos ex adulterio natos fuisse; nam his casibus, etiam post mortem parentum de legitimatione filiorum queri potest, *cap. lator 7. cap. causam 7. hoc titul.* docuit Cujac. in præsentia.

CAPUT XII.

Innocentius III. (a) *N. Hydruntino Archiepiscopo.*

Per tuas nobis litteras intimasti, quod Rao de Aceresia ex muliere quadam, quam secundum opinionem majoris partis (b) vicinæ in concubinam habebat, prole suscepta, quandam prius, & aliam eâ defunctâ duxit uxorem; & ea, ex qua prolem susceperat, virum sibi alium copulavit. Processu verò temporis idem Rao in præsentia multorum firmavit proprio juramento, quod eam, quam habere visus est concubinam, prius (c) affiderat in uxorem, quam ex ipsa filium genuisset: & cum post juramentum illud per sex annos, & ultra vixisset, dum ageret in extremis, cum quem ex illa susceperat, filium legitimum (d) appellavit, & hæredem instituit testamento. Cum autem tuæ fuisset inquisitioni & decisioni commissum, an filius sic susceptus legitimus esset hæres ipsius R. & ad ejus patrimonium admittendus, tu præter id, quod ex quadam (e) decretali bonæ memoriæ Alex. P. prædecessoris nostri standum esse super hoc verbo viri & mulieris credebas, testes à filio ejusdem R. productos providè suscepisti, quibus legitime comprobavit, dictum R. matrem suam in Capella sancti Sergii affidasse, propter quod eum ipsius (f) R. hæredem esse legitimum judicasti. Nos igitur attendentes, quod plus est quod in veritate agitur, quam quod (g) simulatè concipitur, licet tam dictus R. quam ea, quam ut concubinam habuerat, cum ad alia vota transivit, videatur ex ipso facto, quod matrimonium inter eos fuerit, denegasse, quia tamen desponsatio per testes legitimos comprobata, eos matrimonialiter fuisse conjunctos ostendit, sive desponsatio ipsa fuerit de præsentia, ut per consensum legitimum, & verbis de præsentia expressum; sive de futuro, ut per sequentem (h) carnis copulam matrimonium inter eos fuerit celebratum: non (i) tam decretali dicti prædecessoris nostri, qui in casu dissimili loquitur, quam inductis probationibus innitentes, te processisse legitime respondemus, & sententiam tuam auctoritate Apostolica confirmamus, & præsentis scripti paginâ communimus, auctoritate tibi præsentium injungentes, ut sententiam ipsam facias monitione præmissâ per censuram ecclesiasticam inviolabilitè observari. Nulli ergo, &c. Datum 3. Nonas Augusti.

NOTÆ.

(a) *Hydruntino.*] Ita etiam legitur in tertia collectione, *sub hoc titul. cap. 1.* & in epistolis Innocentii editis à Guillelmo Sirleto,

fol. 151. ex quo registro restituo integram hujus textus. De Hydruntina Metropoli egi in *cap. 9. de tempor. ordin.*

(b) *Vicina.*] De fama vicinæ, & quatenus probet filiationem, egi in *cap. per tuas, de probat.*

(c) *Affida-*

3. (c) *Affidaverat.*] Affidare quid; exposui in cap. 2. de consanguinitate.
- (d) *Appellavit.*] Quatenus nominatio parentum probet filiationem, exposui in cap. per tuas.
- (e) *Decretali.*] Relatam cap. transmissa, supra hoc titulum.
- (f) *Heredem.*] Id est filium, & per consequens heredem.
- (g) *Quod simulate.*] Commune hanc sententiam illustravi in cap. cum Bertholdus, de re iudicata.
- (h) *Carnis copulam.*] Juxta tradita in cap. is qui fidem, de sponsis.
- (i) *Non tam decretali.*] Hinc colligunt DD. communiter, quod sententia, quæ uno nititur fundamento, sed falso, & juri contraria, sustinetur, si aliud in ea expressum legitimum sit, l. ult. ff. quod cum eo, docuerat in præsentem Abbas num. 6. Præpositus num. 8. Barbosa num. 2. Tiracquel. in tract. cessante causa, limit. 22. num. 6. Vantius de nullitat. tit. ex defectu processus, n. 123. Gaillus lib. 1. obs. cap. 66. num. 6. quia si ratio expressa, & quæ concludit, falsa sit, corrumpit sententia: textus ita intelligendus, in l. qui testamento, ff. de excus. tutor. Sed quamvis hæc sententia probari possit aliis fundamentis adductis per Doctores in cap. 1. de re iudic. regula VII. de reg. jur. in 6. non tamen probatur in hoc textu, nec in d. l. ult. nam tam hæc, quam illic fundamentum à iudice in sententia expressum non erat contra jus, licet esse minus concludens, ex actisque uberioribus rationes deducerentur, ut circa dictam legem ultimam bene advertit Pinel. in l. 2. C. de rescind. vendit. 3. p. cap. 3. num. 22. Quoad nostrum verò textum facile constat, quia fundamentum, quo iudex motus fuit ex confessione, & nominatione parentum, & auctoritate textus in cap. transmissa, hoc titulum. in suo casu verum erat, & non juri contrarium: sed quia loquebatur in casu diverso, & ultra confessionem parentum aderant testes directè de ipsorum matrimonio deponentes, quod genus probationis ne-

cessariò concludit, meritò Innocentius sententiam confirmans, nam tam decretali illa nititur quam depositione testium. Unde deducitur, casum textus in d. cap. transmissa, dissimilem esse; non verò erat contra jus fundamentum ex eo desumptum: item quod licet aliquò modo fundamentum ex confessione parentum faceret stante tamen probatione concludente ex testibus, debuit iudex potius moveri illa concludenti, quam ex alia minus efficaci; idque solum in hoc textu probari notavit Abbas d. num. 6. advertens verba hæc intelligi posse non privativè, vel exclusivè, ut scilicet velit Pontifex rationem iudicis omnino esse ineptam, sed quod accipiantur comparative, videlicet, quod magis moveri debuit iudex ex testibus, quam ex decretali illa, idque evincunt verba supra relata, & faciunt varia utriusque juris testimonia, in quibus particula non, adverbativè non exclusionem, sed negationem importat, cap. parochianus, de decimis, l. 1. in princip. l. 3. ff. de aqua quotidiana, l. in vitium, ff. de servis urban. l. lex Cornelia, §. domum, ff. de injur. juncta emendatione Ant. Augustini lib. 2. emend. cap. 1. §. 69.

COMMENTARIUM.

Cum Petrus ex Maria, quam in concubinato habuit, ut vicinorum fama ferebat, suscepisset filium, postea cum duabus successivè matrimonium contraxit, sed demùm cum juramento affirmavit, Mariam legitimam ejus uxorem fuisse, quod & ipsa non negabat: sed quia hoc tantum filium legitimum non facit, l. nonnullis, C. de probat. ideo in præsentem docet Innocentius, quod si filius testibus probaverit patrem fidem dedisse de matrimonio matri suæ in facie Ecclesiæ, ritè legitimus pronuncietur; idemque procedere si fidem dedit de futuro matrimonio, quia sequuntà copulà sponsalia de futuro transeunt in matrimonium, cap. 15. cap. is qui fidem 30. de sponsalibus, ubi probavi.

CAPUT XIII.

Idem nobili viro (a) *V. montis* (b) *Pessulani.*

PER venerabilem fratrem nostrum (c) Arelaten. Archiepiscopum ad Sed. Ap. accedentem nobis tua humilitas supplicavit, ut filios tuos titulo legitimationis decorare dignaremur, quatenus eis, quominus tibi succederent, natalium obiectio non noceret. Quod autem super hoc Ap. Sed. plenam habeat potestatem, ex illo videtur, quod cum diversis causis inspectis, cum quibusdam minùs legitime genitis, non naturalibus tantum, sed adulterinis etiam dispensavit, sic ad actus spirituales illos legitimans, ut possint in (d) Episcopos promoveri; similis creditur, & probabilis reputatur, ut eos ad actus legitimare valeat sæculares; præsertim, si præter Rom. Pontif. inter homines superiorem alium non cognoscant, qui legitimandi habeat potestatem: quia cum major in spiritualibus tam providentia, quam auctoritas, & idoneitas requiratur, quod in (e) majori conceditur, licitum esse videtur etiam in minori. Per simile quoque id videtur posse probari, cum eo ipso, quod aliquis ad apicem Episcopalis dignitatis attollitur, eximatur à (f) paterna potestate. Præterea si etiam simplex Episcopus scienter servum alterius in Episcopum ordinaret, licet ordinator satisfacere Domino, juxta formam canonicam teneretur, ordinatus tamen jugum (g) evaderet servitutis: videretur siquidem monstruosum, ut qui legitimus ad spirituales fieret actiones, circa sæculares actus illegitimus remaneret. Unde cum quo in spiritualibus dispen-